

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Ilie Bădescu,
directorul Institutului de Sociologie al Academiei Române

Prof. univ. dr. Pavel Chirilă,
doctor în științe medicale, directorul Centrului Medical Naturalia

© Editura Prodromos, 2011

Pentru comenzi:

Asociația pentru apărarea familiei și copilului

tel/fax: 021 312 61 38

0741 933 264 / 0733 319 609

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GHEORGHE, VIRGILIU

Pornografia, maladia secolului XXI/ Virgiliu Gheorghe. – București:
Prodromos – 2011

ISBN 973-87900-1-2-6

ISBN 978 973-87900-8-7

Prefață

Cunoscut pentru lucrările sale privind efectele televiziunii asupra minții și vieții omului contemporan, Virgiliu Gheorghe se ocupă în acest volum de pornografia care inundă societatea contemporană. Cele două fenomene ale lumii postmoderne în care trăim sunt legate între ele, nu numai pentru că televiziunea promovează multă pornografie, ci și pentru că atât televiziunea, cât și pornografia apelează la imagine.

Imaginea joacă un rol extrem de important în viața omului. Peste 90% din informațiile pe care le primește creierul sosesc prin intermediul vederii și mai mult de jumătate din activitatea creierului este consacrată prelucrării semnalelor vizuale. Imaginea face cât o mie de cuvinte. De aceea cei care vor să influențeze masele apelează tot mai des la imagine.

Majoritatea instituțiilor și majoritatea oamenilor caută astăzi să-și promoveze o imagine cât mai bună, chiar dacă ea nu corespunde realității. Imaginea reprezintă cel mai simplu mijloc de manipulare, iar pornografia, după cum se dovedește, face și ea parte dintre aceste mijloace de manipulare, susținută fiind de sumele fabuloase pe care le vehiculează.

Faptul că revistele pornografice se vând, faptul că site-urile pornografice de pe internet sunt accesate de foarte mulți vizitatori, faptul că filmele pornografice sunt vizionate de foarte mulți oameni, faptul că televiziunile care emit programe pornografice au un rating foarte mare, ne-ar putea face să credem că nu numai în mediul extern,

ci și în capul oamenilor există un mic demon care de abia așteaptă să fie ispitit de demonul cel mare.

Dar faptul că accesarea produselor pornografice nu ține seama de gradul de educație, căci chiar și oameni foarte educați se întâmplă să acorde un anumit interes pornografiei și perversiunilor sexuale, demonstrează că problemele cu care suntem confrunțați sunt mult mai complicate decât s-ar părea la prima vedere. Autorul acestei cărți tratează problemele în toată complexitatea lor, atât din puncte de vedere biologic, cât și din punct de vedere psihologic, social și spiritual.

După cum arată Paul MacLean, noi avem un creier triunic, adică un creier format din suprapunerea a trei creiere. La baza creierului nostru se află un creier care se aseamănă ca structură cu cel al reptilelor, care contribuie la reglarea funcției organelor interne și la asigurarea nevoilor primare. Peste el se află un creier afectiv sau emoțional. Iar deasupra celor acestora se află neocortexul, specific omului, care trebuie să controleze comportamentul într-un mediu foarte variabil și de multe ori chiar foarte ostil.

Deci, există mai multe nivele după care omul interacționează cu realitatea, după care vede și judecă lumea. La nivelele inferioare am putea să căutăm slăbiciunile ființei umane, iar în formațiunile superioare ar trebui să căutăm performanțele morale și spirituale ale ființei umane. Dar pentru a putea trăi într-o societate civilizată, comportamentul omului ar trebui să fie rezultatul intersecției dintre tendințele instinctive și tendințele raționale, intersecție care nu este întotdeauna dintre cele mai fericite.

Pentru că, potrivit studiilor de neurofiziologie, formațiunile primare ale creierului iau de obicei deciziile care

intervin în reglarea comportamentului nostru, înainte ca noi să fim conștienți de ele. După cum arată B. Libet, creierul nostru ia deciziile în mod inconștient cu 100 de ms înainte ca noi să fim conștienți de ele. Acest lucru a fost confirmat și de J. Bargh și de P. Gallwitzer, în 2001, care discută despre voința automată în reglarea comportamentului și de R. Custers și H. Aarts, în 2010, care discută despre voința inconștientă a omului în realizarea scopurilor sale.

Dar, ca și când acest lucru nu ar fi suficient, creierul omului dispune de un sistem de recompensă-pedeapsă, care susține comportamentele care produc satisfacție și evită comportamentele și factorii care produc insatisfacție. Experiențele făcute pe animale au arătat că animalele cărora li s-au implantat electrozi în centrul plăcerii, s-au autostimulat până la epuizare. Acest sistem, al cărui mediator principal este dopamina, este implicat în reacția de dependență, nu numai față de droguri, ci și față de sex și pornografie. Deci, în creierul nostru se află unele formațiuni mai vulnerabile, care sunt exploatate de către cei care promovează pornografia.

Nucleul amigdalian, care face parte din creierul afectiv, primește pe un drum mult mai scurt informațiile venite de la organele de simț, pe care le evaluează din punct de vedere afectiv ca fiind plăcute sau neplăcute și elaborează mult mai rapid o decizie sau, dacă vreți, o propunere, pe care o trimite spre lobul frontal, care este formațiunea cea mai evoluată a creierului, înainte ca noi să fim conștienți de acest lucru. Lobul frontal, care lucrează cu valori etice și morale, are posibilitatea de a bloca decizia respectivă și de obicei și face acest lucru atunci când decizia respectivă nu corespunde condițiilor de mediu sau

se opune legilor și normelor pe care omul ar trebui să le respecte. Așa se explică cum omul poate să trăiască într-o societate civilizată cu niște formațiuni ale creierului său care presupun anumite acte automate și inconștiente.

Marea problemă este că, spre deosebire de formațiunile mai vechi, formațiunile mai noi ale creierului se maturizează mai greu și lucrează mai încet decât formațiunile mai vechi ale creierului. De aceea copilul nu are încă maturizate formațiunile deontice și morale, cu ajutorul cărora să controleze formațiunile creierului reptilian și emoțional ale creierului și de aceea omul are o copilărie atât de lungă, până să ajungă să ia deciziile cele mai bune.

În orice caz, Dumnezeu l-a înzestrat pe om cu structurile nervoase care să respecte normele etice și deontice în pofida presiunilor pe care formațiunile mai vechi le fac asupra formațiunilor mai noi ale creierului. Desigur că acest lucru nu este ușor, dar tocmai în aceasta constă marea performanță a ființei umane.

Propunerile periculoase, sau indecente, care vin de la formațiunile mai vechi ale creierului, sunt moderate, sau chiar blocate, la nivelul lobului frontal. De aceea, K. Popper spunea că rolul conștiinței este acela de a face să moară ipotezele periculoase.

În urmă cu 10-15 ani, o echipă de cercetători condusă de Giacomo Rizzolatti, de la Universitatea din Parma, a constatat că atunci când maimuțele, care aveau implantați niște electrozi în lobul frontal, observau o altă maimuță, sau chiar pe cercetător, că efectuau o mișcare, prindeau un măr sau o portocală, neuronii din lobul frontal al maimuței de experiență reacționau ca și când ea ar fi executat mișcarea respectivă. De aceea, acești neuroni au fost denumiți

neuroni în oglindă. Iar neuronii în oglindă sunt prezenți și la om.

Deoarece nu este posibilă implantarea electrozilor în creierul omului, cercetătorii au apelat la electroencefalografie, la tomografie și la rezonanța magnetică pentru a studia neuronii în oglindă la om. Astfel ei au observat o desincronizare a undelor electroencefalografice în zona lobului frontal atunci când individul observă un alt om care efectuează o anumită mișcare. Cu ajutorul rezonanței magnetice funcționale, M. Iacobini a observat o activare a neuronilor din lobul parietal atunci când individul observă că un alt individ desfășoară o anumită activitate.

Aceasta înseamnă că atunci când noi asistăm la un meci de fotbal neuronii din capul nostru reacționează ca și când noi am juca fotbal pe teren. Același lucru se întâmplă desigur și în cazul vizionării unui film porno.

Cercetările au arătat că în lobul frontal există două feluri de neuroni în oglindă: unii neuroni care reacționează numai la mișcare, iar alții care reacționează la vederea obiectului respectiv. Ambii au rolul de a imita ceea ce omul vede în mediul înconjurător.

Până la descoperirea neuronilor în oglindă, se credea că reacția motorie este rezultatul prelucrării semnalelor de intrare de-a lungul unor circuite foarte complicate. Acum constatăm însă că neuronii reacționează pur și simplu la ceea ce omul vede în mediul înconjurător. Adică, neuronii în oglindă îl determină pe om să imite la nivel mental tot ceea ce vede. Când creierul vede o mișcare, el spune: aceasta pot să fac și eu! Iar, astfel, creierul învață mult mai ușor prin imitare decât prin explicațiile verbale mult mai laborioase.

Neuronii în oglindă sunt implicați nu numai în învățarea prin imitare, ci și în empatie și în contagiunea afectivă. După cum arată H. Harfield, neuronii în oglindă pot determina reproducerea automată și inconștientă a mimicii, a posturii și a stării afective a celor din jur. Neuronii în oglindă sunt implicați și în cunoașterea artistică și în difuzarea modei de la un individ la altul. O persoană care vede pe cineva îmbrăcat într-un fel anume, va imita, prin intermediul neuronilor în oglindă, vestimentația sau coafura respectivă. Din acest motiv, de neuronii în oglindă, care reproduc cortical imaginea percepută, depind în cea mai mare măsură influențele pe care pornografia le are asupra comportamentului uman. Astfel, omul se află descoperit în fața avalanșei de imagini, de filme, de spectacole și de reclame derizorii, care îl influențează fără să vrea.

De aceea, R. Brodie vorbește de virusurile minții, adică acele unități informaționale care pătrund în creier fără să vrem și care influențează comportamentul uman. R. Dawkins numește aceste virusuri informaționale *meme*, deoarece rolul lor este, ca și al genelor, acela de a se reproduce. Memele intră în creier prin intermediul unor cai troieni, adică a unor semnale la care creierul este deschis, cum sunt informațiile legate de sex sau de alimentație. De aceea, reclamele atașează produsului pe care vor să-l promoveze imaginea unei femei frumoase.

Bazându-se pe tendința hedonistă a omului, postmodernismul a promovat o cultură a satisfacției și a auto-mulțumirii imediate. După cum arată J. F. Mattei, a apărut o barbarie intelectuală și o barbarie estetică, dominată de obiecte de duzină și de kitsch. Postmodernismul a promovat rolul vizualului facil, al copiilor, al colajelor, al

televiziunii și al spectacolelor de sunet și lumină, al internetului, în defavoarea cărții și a operelor adevărate.

Marcel Duchamp susținea că orice obiect poate fi prezentat ca operă de artă dacă este scos din contextul inițial și eliberat de utilitatea lui inițială. Astfel, R. Mut prezintă în 1917, „Pisoarul de porțelan”, iar Salvador Dali prezintă o baie pe tavan. Sub pretextul că arta este prea elitistă și a devenit prea comercială, s-a renunțat complet la valoarea estetică și s-au expus cadavre de animale și excremente de artist. D. Hirst a expus o oaie moartă într-un acvariu, iar Piero Manzoni a expus și a vândut propriile sale excremente, etichetându-le „Rahat de artist 100% pur”.

De la revoluția artistică și de la mișcarea socială care negau orice valoare, s-a trecut foarte ușor la revoluția sexuală. Prin negarea tuturor valorilor etice și morale, s-a ajuns nu numai la liberalizarea sexuală, ci și la o sexualitate sălbatică, după cum arată Vance Packard. Apariția anticoncepționalelor și a posibilităților de tratament a majorității bolilor cu transmitere sexuală au dus la o liberalizare uluitoare a sexualității. Astfel, după cum arată D. Folscheid, 7% dintre americani declară ca au avut peste 50 de parteneri pe an, iar 5% dintre Francezi declară că au avut peste 100 de parteneri pe an.

Dacă până la mijlocul secolului trecut perversiunile sexuale erau considerate tulburări psihice, începând cu anii '70 majoritatea lor au fost scoase din rândul bolilor psihice. Exhibiționismul și voyerismul nu mai sunt considerate ca tulburări psihice. Majoritatea ziarelor și televiziunilor au devenit mai nou pline de exhibiționism, de voyerism și de pornografie.

Sexul a devenit o afacere foarte profitabilă. Dacă în 2004 s-au produs în întreaga lume 3 500 de filme clasice,

în același an s-au produs peste 11 000 de filme porno. Și lucrurile merg din ce în ce mai rău, sau, pentru diavolul care le conduce, ele merg din ce în ce mai bine, deoarece dacă în 1983 cifra de afaceri a industriei porno era de 6 miliarde de dolari, în 2005 ea era de 40 de miliarde de dolari.

Revoluția sexuală s-a răspândit ca un virus al minții, iar industria sexului s-a dezvoltat foarte mult folosindu-se de faptul că instinctul sexual este înscris în structura ființei umane. Unii geneticieni, cum ar fi R. Dawkins, susțin că singurul scop al viului este să se reproducă, iar psihanaliztii susțin că instinctul sexual este cel care domină, de fapt, ființa umană.

Se constată că omul contemporan este foarte receptiv la imagine și la sex, el neputându-și modera prea ușor pornirile sale sexuale și de aceea s-a și răzvrătit împotriva restricțiilor care îi erau impuse. Pe de altă parte, industria sexului s-a dezvoltat foarte mult din cauza faptului că societatea postmodernă pe care și-a construit-o omul zilelor noastre nu-i mai impune restricțiile pe care le impunea societatea modernă bunicilor noștri. Iar pornografia, fiind un virus informațional care pătrunde foarte ușor în creier, se răspândește cu o viteză extraordinară, prin complicitatea mijloacelor de comunicare în masă.

Astfel, ne-am trezit inundați de violență, de exhibiționism și de pornografie. Deși criza sexuală nu este singura criză de care suferă societatea postmodernă, totuși ea are o importanță foarte mare deoarece ea pune în discuție baza societății umane, adică familia și sănătatea viitoarelor generații.

Cum se va rezolva revoluția sexuală și toate celelalte crize ale societății contemporane, dintre care cea mai im-

portantă este probabil negarea valorilor, este foarte greu de spus. Unii văd soluția în reformarea sistemului bancar, alții în apariția unei noi societăți, a unei economii sociale de piață, alții în combaterea corupției, alții în intensificarea protecției mediului și așa mai departe.

Alții, așa cum ar fi Bruce Lipton, spun că omenirea se află la o cotitură pe care o va depăși prin apariția unei noi spiritualități, sau prin redescoperirea spiritualității pierdute. Dar, până la redescoperirea spiritualității, care așteaptă să fie redescoperită, societatea ar trebui să îl protejeze pe omul care este vulnerabil nu numai la gripă, ci și la tulburările de comportament, care pot fi induse de programele de televiziune, de filmele, de sit-urile de internet, de ziarele, de revistele și de imaginile indecente, față de care nu are suficiente mijloace de apărare și care îi pot tulbura mințile. Având în considerare importanța modelelor în formarea personalității umane, societatea ar trebui să ofere omului, și mai ales copiilor, niște modele demne de urmat. Din păcate, societatea umană este ea însăși bolnavă și se descurcă tot mai greu cu crizele cu care este confruntată.

Cărțile domnului Virgiliu Gheorghe, privind influența nefastă a televiziunii și a pornografiei asupra omului contemporan, reprezintă o analiză multidisciplinară a problemelor pe care le determină imaginile derizorii și degradante cu care suntem bombardați. După cum arată autorul, ele au un efect negativ atât asupra psihicului, cât și asupra corpului, a familiei și a societății.

Bazându-se pe o amplă documentare, autorul ne descrie în detaliu efectele pe care pornografia le are asupra biologiei omului, asupra psihicului, asupra comportamentului și asupra vieții de familie.

Din păcate, ca toți ceilalți factori care acționează asupra sistemului de recompensă-pedeapsă, care există în creierul nostru, sistem care promovează factorii ce produc o stare de plăcere momentană și evită factorii care induc o stare de neplăcere, pornografia creează dependență. Din acest motiv, omul ar trebui să evite apariția acestei dependențe, ca și pe a celorlalte întâlniri foarte des la omul contemporan, cum ar fi dependența de jocurile de noroc și cea de internet.

Pornografia reprezintă, după cum arată autorul, un adevărat mijloc de spălare a creierului sau de direcționare a comportamentului uman pe căi greșite.

Fiind foarte bine documentată, insistând pe tulburările pe care pornografia le poate produce asupra omului și mai ales asupra copiilor, cartea domnului Virgiliu Gheorghe ar trebui citită de toți părinții, de toți educatorii și de toți cei care vor să-și păstreze sănătatea mintală într-o societate care nu numai că nu ne protejează, ci ne ispitește cu tot felul de lucruri dăunătoare.

Prof. dr. Restian Adrian

Membru al Academiei
de Științe Medicale din România și al
Academiei Europene a Profesorilor
de Medicina Familiei

Introducere

O cercetare pe marginea efectelor pornografiei și a fenomenelor conexe cu aceasta – masturbare, perversiuni, violență sexuală – nu este deloc un lucru simplu. Dincolo de complexitatea fenomenului, ce necesită o abordare sociologică, psihologică, neurologică și endocrinologică, analiza trebuie să ia în considerare și cele ce țin de viața intimă a bărbaților și a femeilor în contextul sordid al imaginilor și al practicilor pornografice. De bună seamă, un astfel de demers ar fi fost considerat cel puțin nerușinat în urmă cu câteva decenii, chiar dacă caracterul său științific nu ar fi fost pus la îndoială. Astăzi însă, în condițiile în care pornografia stradală, cea din filme sau de pe internet a intoxicat deja mințile a sute de milioane de oameni, producând într-un anumit grad acea desensibilizare despre care vorbesc psihiatrii, o astfel de carte devine mai mult decât necesară.

E firesc să te informezi despre cum te poți apăra în fața unei maladii devastatoare și e necesar a învăța despre cum te poți trata înainte ca boala să te distrugă. Căci, într-adevăr, dependența de pornografie a ajuns să atingă deja niveluri epidemice¹, lucru evident într-o țară ca SUA, unde 25 de milioane de persoane petrec între 1 și 10 de ore pe săptămână uitându-se la pornografie online, iar alte 4.7 milioane petrec peste 11 ore pe săptămână uitându-se pe site-urile porno.² Dintre aceștia, tinerii și adolescenții constituie o majoritate, mai mult de 70%

¹ K. Doran, „Industry Size, Measurements, and Social Costs”, în *Costurile sociale ale pornografiei: o culegere de lucrări* (Princeton, N.J.: Witherspoon Institute, 2010).

² (MSNBC/Stanford/Duquesne Study, Washington Times, 1/26/2000)